

GDS/Krisberedskap
Maria Carlund
maria.carlund@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet
Försvarsdepartementet
103 33 Stockholm

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet Ett stärkt skydd för civilbefolkningen (SOU 2022:57)

Försvarsdepartementets dnr: FÖ2023/00074

Socialstyrelsens yttrande utgår från myndighetens verksamhetsområde. Socialstyrelsen lämnar följande synpunkter:

1.1 Förslag till lag om skyddsrum och skyddade utrymmen

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget om lag om skyddsrum som även inkluderar skyddade utrymmen. Utredningen har fått i uppdrag att lämna förslag på hur ett ändamålsenligt och modernt skydd för civilbefolkningen ska se ut och föreslå en ny ansvarsfördelning samt att det ska införas nya regler om skyddade utrymmen.

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att kartlägga skyddade utrymmen där det kan bedrivas vård¹ och även i uppdrag att förbereda för förvaltning av investeringsprogrammet Sjukvården säkerhet i kris och krig, SSIK.² Det framgår inte i utredningens förslag hur ansvarsfördelningen och de nya reglerna berör skyddade utrymmen där det kan bedrivas vård. Regeringen har parallellt gett MSB i uppdrag att bedöma vilka krav som ska ställas på skyddade utrymmen samt genomföra en inventering av sådana utrymmen för civilbefolkningen.³

6.4.1 Det behövs en ny reglering om skyddade utrymmen

Socialstyrelsen delar utredningens bedömning om en ny reglering av skyddade utrymmen och bedömningen om ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap, att skyddade utrymmen och skyddsrum bör ingå i ett system av skydd, som kompletterar varandra med olika nivåer av skydd. Socialstyrelsen ser

¹ Regeringsuppdrag till Socialstyrelsen att kartlägga befintliga skyddade utrymmen och lokaler avsedda för hälso- och sjukvården, S2022/03173.

² Regeringsuppdrag till Socialstyrelsen att förbereda för förvaltning av investeringsprogrammet SSIK, S2021/07152, S2022/04258 (delvis).

³ Ju2022/01976, Uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att bedöma vilka krav som ska ställas på skyddade utrymmen samt genomföra en inventering av sådana utrymmen.

behov av att systemet bör omfatta ett stärkt skydd för civilbefolkningen och ett stärkt skydd för samhällsviktig verksamhet.

10.2 En statlig beredskapsorganisation för räddningstjänst ska förstärka skyddet av civilbefolkningen vid ett väpnat angrepp

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget om att det ska inrättas en beredskapsorganisation för räddningstjänst för att förstärka skyddet av civilbefolkningen och att dess personal ska ha till uppgift avser genomförandet av räddningstjänst eller särskilda uppgifter under höjd beredskap enligt LSO. Socialstyrelsen anser att en sådan förstärkningsorganisation förstärker förmågan att rädda liv vid t.ex. massskadehändelser.

10.2.3 Beredskapsorganisationens arbetsuppgifter

Socialstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att ett fördjupat underlag avseende de kommunala räddningstjänstorganisationernas förmåga under höjd beredskap huvudsakligen bör innebära att det bl.a. behöver analyseras vilka uppgifter som dessa organisationer bör prioritera och i första hand kunna utföra. Socialstyrelsen anser att både första hjälpen-insatser och transport av skadade hör nära samman med sjukvård och sjuktransporter och att trauma till följd av skadehändelser i samhället ställer stora krav på ett snabbt och kvalificerat agerande. Socialstyrelsen anser att ett sammanhållet, koordinerat och kvalificerat omhändertagande genom hela kedjan från första hjälpen-insats och prehospital akut-sjukvård till definitiv behandling på sjukhus skapar bästa förutsättningar för de drabbade vid skadehändelser. Även om första hjälpen inte per automatik är hälso- och sjukvård i juridisk mening så kräver initialt omhändertagande av skadade och sjuka ställningstaganden och riktlinjer som bör vara i linje med hälso- och sjukvårdens riktlinjer och vara nära knuten till den nationella massskadeplanen⁴.

Beslut i detta ärende har fattats av krisberedskapschefen Taha Alexandersson. Utredaren Maria Carlund har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Taha Alexandersson

Maria Carlund

⁴Rapport: Förstärkning av nationell förmåga vid massskadehändelser, Socialstyrelsen 2022-09-01